

Udenrigsministeriet

Folketingets Grønlandsudvalg

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>

Bilag	Sag/ID Nr.	Enhed	Dato
	2018 - 26100	ANA	11. juli 2018

GRU alm. del – svar på spørgsmål 79 fra Aaja Chemnitz Larsen stillet den 20. juni 2018 til udenrigsministeren.

Spørgsmål

Inatsisartut skal til efterårssamlingen 2018 gennemgå en politisk behandling og beslutning om, hvor og hvordan kommende lufthavne i Grønland skal bygges. Det har betydning for eksisterende lufthavne, f.eks. Kangerlussuaq og Narsarsuaq. Hvilke forsvars- og forskningsmæssige forpligtigelser er der ved bl.a. Kangerlussuaq og Narsarsuaq? Forudser regeringen, at der kan være udfordringer med at leve op til disse forpligtigelser og er regeringen i dialog med Naalakkersuisut om at tænke disse forpligtigelser ind i de kommende politiske drøftelser i Inatsisartut?

Svar

Ift. eventuelle forpligtigelser i medfør af forsvarsaftalekomplekset (overenskomst i henhold til Den nordatlantiske Traktat mellem regeringerne i Kongeriget Danmark og Amerikas Forenede Stater om forsvaret af Grønland af 1951 med efterfølgende tillægsaftaler) kan oplyses følgende:

USA's regering og Kongeriget Danmarks regering indgik i 1991 "Aftalememorandum af 13. marts 1991 med Amerikas Forenede Stater vedrørende brug af Søndre Strømfjord Luftfartsanlæg, Kulusuk Flyveplads og andre forhold i forbindelse med De Forenede Staters militære aktiviteter i Grønland". Aftalen indeholder i artikel XV bestemmelser, der vedrører De Forenede Staters adgang til Sdr. Strømfjord. Af artikel VIII fremgår, at parternes forpligtelser i medfør af aftalen er under forbehold af, at det bevillingsmæssige grundlag er til stede i overensstemmelse med deres respektive nationale love og procedurer.

Aftalen indeholder endvidere bestemmelser om, hvordan aftalen kan ændres eller opsiges (art XVI), skulle dette blive aktuelt.

USA og Danmark/Grønland drøfter spørgsmål om amerikansk militær tilstedeværelse i Grønland på møder i et såkaldt amerikansk-dansk permanent udvalg (Permanent Committee), hvor Danmark/Grønland har orienteret de amerikanske myndigheder om de grønlandske planer for udbygning af luftfartsanlæg i Grønland.

Ift. eventuelle forpligtelser relateret til det danske forsvars myndighedsudøvelse har Forsvarsministeriet oplyst følgende:

” Værnsfælles Forsvarskommando er anmodet om en udtalelse til brug for Forsvarsministeriets bidrag til besvarelse. Værnsfælles Forsvarskommando har i den anledning oplyst følgende:

”I forbindelse med udførelsen af Forsvarsministeriets opgaver i Grønland opretholder Forsvarsministeriet en bemanning i lufthavnen i Kangerlussuaq. Med baggrund i aftale af 21. februar 1991 mellem Statsministeriet og Grønlands Hjemmestyre er der indgået en serviceaftale i Kangerlussuaq mellem Forsvarsministeriet og Mittarfeqarfiit vedr. driften af Forsvarets funktioner i Kangerlussuaq.

Af denne serviceaftale fremgår det, at Forsvarsministeriet ejer og afholder samtlige udgifter til drift af hangar (S-518) samt værkstedsbygning (S-516).

Af aftalen fremgår desuden, at Forsvarsministeriet af Mittarfeqarfiit lejer bygning B-660 til brug for bolig- og kontorformål.

Serviceaftalen, herunder aftale om lejemål af bygning B-660, er gældende fra 1. januar 2000. Lejemålet er uopsigeligt fra udlejers side i 20 år, men kan dog kræves genforhandlet, såfremt Forsvarets opgaver i Grønland ændres væsentligt.

Af serviceaftalen fremgår det yderligere, at ved åbning af Kangerlussuaq Lufthavn uden for annoncerede åbningstider betales der afgift til Mittarfeqarfiit efter gældende takstregulativ. Yderligere omkostninger forbundet hermed såsom etablering af brand- og redningstjeneste samt flyvekontrolltjeneste i lufthavnsområdet er ikke Forsvarsministeriets ansvar.”

Forsvarsministeriet kan derudover oplyse, at der den 21. februar 1991 er indgået aftale mellem Statsministeriet og Grønlands hjemmestyre om overtagelse af civile opgaver i lufthavnen ved Søndre Strømfjord og på

forsvarsområdet ved Thule samt overtagelse af Kulusuk flyveplads. I henhold til denne aftales § 3 skal hjemmestyret sikre, at statens institutioner i lufthavnen ved Søndre Strømfjord, herunder Forsvarets Luftgruppe Vest, kan udøve deres virksomhed på uændrede vilkår. Dette gælder for såvel de serviceydelser, som institutionerne modtager med hensyn til bolig, bespisning og tilstedeværelse i øvrigt, som for deres opgaveudøvelse. Det fremgår endvidere af aftalen, at hjemmestyrets varetagelse af opgaverne skal ske på en sådan måde, at udøvelsen af rigets kompetence på det udenrigs-, sikkerheds- eller forsvarspolitiske område ikke begrænses eller vanskeliggøres. Hver af parterne kan kræve aftalen genforhandlet, såfremt grundlaget for varetagelsen af de overtagne opgaver ændres væsentligt.”

Ift. eventuelle forpligtelser relateret til forskning har Uddannelses- og Forskningsministeriet oplyst følgende:

”Uddannelses- og Forskningsministeriet er ikke bekendt med, at danske forskningsinstitutioner har særlige forskningsmæssige forpligtelser ved Kangerlussuaq eller Narsarsuaq. Særligt Kangerlussuaq bruges som et knudepunkt for en række forskningsaktiviteter, og faciliteterne ved Kangerlussuaq International Science Support (KISS) samt et samarbejde med det amerikanske flyvehjemmeværn (109th Airlift Wing) bruges af danske forskningsgrupper til at gennemføre deres aktiviteter. Dog må det antages, at brugen af disse faciliteter og fly sker på baggrund af aftaler mellem brugeren og udbyderen, og at der derfor ikke er retlige forpligtelser for den danske regering.

Uddannelses- og Forskningsministeriet gør i øvrigt opmærksom på, at forskningsområdet er overtaget af Grønlands Selvstyre.”

Med venlig hilsen

Anders Samuelson